

**ZWIĄZEK ŻOŁNIERZY WOJSKA POLSKIEGO
SILNE OGNIWO
SPOŁECZNEGO DZIAŁANIA POŚRÓD ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH**

1. Organizacje pozarządowe w systemie demokratycznego państwa.

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej, jako konstytucja państwa demokratycznego nie tylko przyznaje obywatelom swobodę tworzenia rozmaitych zrzeszeń (art.12.), ale też traktuje ich funkcjonowanie, jako jeden z elementów ustroju. Zagwarantowane zatem w Konstytucji (art. 58) prawo do organizowania się, umożliwia obywatelom rozwijanie własnej aktywności w różnego rodzaju organizacjach politycznych, społecznych, kulturalnych, czy też gospodarczych.

Utrwalenie roli społecznej organizacji pozarządowych w przepisach konstytucyjnych świadczy o uznaniu i akceptowaniu zasady, iż do prowadzenia spraw publicznych powołane mają być przede wszystkim struktury najbliższe jednostce (osobie), na których działanie może ona wywierać stosowny wpływ.

**Promowana przez władze państwowe idea "społeczeństwa obywatelskiego"
jest wyrazem pierwszeństwa obywateli w stosunku do państwa,
postrzegającego przy tym, jako władza zarządzająca wspólnym dobrem.**

Stąd organizacje społeczeństwa obywatelskiego są uznawane za najlepsze podłoże rozwoju współczesnej demokracji. Stanowią one nie tylko wzmocnienie i urzeczywistnienie prawa obywateli do uczestniczenia w życiu obywateli, ale również umożliwiają właściwe wypełnianie ról społecznych i samorealizację we wszystkich sferach życia.

Organizacje pozarządowe – stowarzyszenia i fundacje – stanowią swoistą „tkankę łączną” systemu demokratycznego. Ich cele, tematyka, problemy i zakres działania odnoszą się do wielu sfer życia publicznego, m.in.: sytuacji politycznej, ekonomicznej, czy gospodarczej, funkcjonowania instytucji państwowych, działania samorządów, czy inicjatyw lokalnych działalności związku, czy stowarzyszenia.

Dzięki nim obywatele mają możliwość wyrażania własnych opinii, nie tylko w sprawach wielkiej polityki. Większość organizacji stawia sobie za cel szeroko rozumianą działalność na rzecz edukacji społecznej związanej z zagadnieniami, dla których powstały.

Sektor organizacji pozarządowych jest młodą i ciągle rozwijającą się sferą życia społecznego w Polsce, zarówno pod względem prawnym, instytucjonalnym, jak i infrastrukturalnym. Ich twórcze działania dają możliwość wspomagania rozwiązywania

trudnych problemów społecznych, zmniejszają napięcia i sytuacje konfliktowe w społeczeństwie.

Praktyka dowodzi, że pełnią rolę pośrednika między obywatelem, a państwem szczególnie w zakresie:

- **artykułowania** różnorodnych, złożonych potrzeb społecznych oraz ich potrzeb zaspokajania;
- **propagowania czynnej postawy obywatelskiej** we wszystkich sferach życia społecznego, zamiast wiernego poddawania się władzy i opiece państwa;
- **propagowania** pluralizmu i różnorodności życia społecznego, np. przez ochronę i rozwój tożsamości kulturowej, etnicznej, językowej, religijnej różnych grup społecznych,
- **tworzenia** alternatywy dla scentralizowanych agend rządowych z myślą o większej niezależności i elastyczności świadczonych usług,
- **stworzenia mechanizmów** umożliwiających społeczną kontrolę działań samorządu, rządu i funkcjonowania gospodarki.

Przytoczenie powyższych zasad pozwala na ukazanie roli Związku Żołnierzy Wojska Polskiego (ZZWP), pośród funkcjonujących organizacji pozarządowych na właściwą i obiektywną ocenę jego dokonań.

2. Z perspektywy lat doniosłego jubileuszu.

35- lecie działalności Związku Żołnierzy Wojska Polskiego, to długi okres historii, długi okres dziejów. Ale historia to nie tylko czas mierzony latami. Historia to również zdarzenia, fakty, a także konkretne działania ludzi, którzy je podejmują.

Jubileusz Związku, jak zawsze jest okazją do pewnych podsumowań, do refleksji nad przebytą drogą, co pozwala lepiej zrozumieć związkową działalność i owoce tejże działalności, a także wskazać na nowe cele i wytyczyć zadania, które przyjdzie nam osiągać i realizować w przyszłości.

A zatem jacy jesteśmy? Trudno dziś skrótowo określić rolę, jaką Związek odgrywa. Jesteśmy związkiem zrzeszającym żołnierzy wszystkich rodzajów sił zbrojnych, jedynym tego rodzaju stowarzyszeniem, a zarazem najliczniejszym Związkiem żołnierskim w Polsce. W odniesieniu do członków Związek pełni przede wszystkim funkcję integracyjną. Skupiając w swych szeregach byłych żołnierzy zawodowych i żołnierzy rezerwy, daje poczucie więzi i współuczestnictwa w działaniu na rzecz obrony ich ideałów oraz uprawnień zdobytych w trudzie służby, a także prawa do godnego życia.

To przecież w naszej organizacji, w Kołach Związku organizujemy spotkania,

dyskusje, narady, polemizujemy i spieramy się na codzień w różnych sprawach. Tu świętujemy mniej lub bardziej uroczyście nasze rocznice i wspólne jubileusze, nasze dokonania i sukcesy. **Daje to nową siłę społecznego działania, pomaga przezwyciężyć osamotnienie i pustkę. Wreszcie, w trudnych sytuacjach życiowych, pozwala uzyskać pomoc i wsparcie.** Nie jest to, oczywiście recepta na szczęście dla każdego i w każdej sytuacji, ale w skali ogólnej na pewno przynosi dobroczynne skutki i oto powinniśmy zabiegać. W każdym razie aktywne uczestnictwo w życiu naszej organizacji związkowej daje nam możliwości społecznej działalności.

Łączą nas ściśle więzi ze środowiskami wojska oraz owocna współpraca z jednostkami i instytucjami wojskowymi. Ma to podstawowe znaczenie dla integracji naszych związkowych środowisk z żołnierzami czynnej służby wojskowej. Współpraca z wojskiem to wspomaganie przez wojsko naszej działalności, a zarazem wspieranie przez instancje organizacyjne Związku problemów obronności i bezpieczeństwa państwa.

Jesteśmy Związkiem o znaczących dokonaniach. W powszechnej opinii należymy do najbardziej aktywnych związków i stowarzyszeń, zarówno pośród służb mundurowych, jak i innych organizacji pozarządowych.

Taka ocena stanowi o zwartości naszej organizacji i ma odniesie do wielu lat aktywnej, społecznej działalności i zaangażowanej postawy członków Związku. Dotyczy to zarówno okresu tworzenia instancji organizacyjnych Związku, wieloletniej działalności na rzecz kształtowania współczesnego oblicza Sił Zbrojnych RP, podejmowanych działań związanych z integrowaniem środowisk wojskowych, czy też wielu innych znaczących dokonań w procesie patriotycznego wychowania, szczególnie młodego pokolenia.

Przypomnijmy, że początki działalności Związku nie były łatwe. Wiązą się z początkiem lat osiemdziesiątych, gdzie zdecydowany wpływ na jego działalność miała sytuacja społeczno-polityczna oraz ówczesne realia życia publicznego. Ożywienie społeczne i polityczne, które postępowo w kraju sprzyjało utworzeniu Związku.

Idea zorganizowania Związku, który broniłoby interesów społecznych i socjalnych żołnierzy zawodowych zwolnionych z czynnej służby wojskowej, zrodziła się dużo wcześniej – po raz pierwszy w 1957 roku, w okresie dużych redukcji kadry zawodowej Wojska Polskiego. Obowiązująca wówczas ustawa emerytalna nie gwarantowała bowiem zwalnianemu żołnierzowi zawodowemu uprawnień, jakie miał on w czasie pełnienia służby czynnej.

Potrzeba utworzenia takiego związku zarysowała się wyraźnie w połowie 1980 roku. Na terenie kraju, często żywiołowo, w wielu przypadkach z grona członków Klubów Oficerów Rezerwy Ligi Obrony Kraju (KOR LOK), powstawały grupy inicjatywne oraz

załążki organizacji, które skupiały byłych żołnierzy zawodowych.

Tworzyli je wówczas byli żołnierze zawodowi, doświadczeni straszliwym okrucieństwem wojny i wojennej tułaczki. Byli wśród nich byli Ci, którzy od podstaw budowali zręby polskiej państwowości, tworzyli kształt Wojska Polskiego, odgruzowywali i rozminowywali kraj ze zniszczeń wojennych i całym swym sercem oddani byli służbie Ojczyźnie.

W kręgu zainteresowania powstających organizacji terenowych przyszłego Związku znalazły się dwie zasadnicze sprawy: obrona interesów socjalno-bytowych środowiska oraz wspieranie, przez społeczne działanie polityki obronnej państwa.

Pierwsze posiedzenie Komitetu Założycielskiego Związku Byłych Żołnierzy Zawodowych odbyło się w Warszawie w dniu 12 lutego 1981 roku. W marcu tego roku na terenie całego kraju zaczęły się tworzyć terenowe komitety założycielskie, a inspiratorami tych działań były Wojewódzkie Sztaby Wojskowe oraz dowódcy jednostek wojskowych, przy których mogły się organizować koła związkowe.

W celu popularyzowania swojej działalności oraz informowania o przyjętych dokumentach, Komitet Założycielski rozpoczął wydawanie *"Biuletynu Informacyjnego"*, którego pierwszy numer ukazał się w marcu 1981 roku.

Podstawą prawną do utworzenia i działania Związku Byłych Żołnierzy Zawodowych było rozporządzenie Rady Ministrów z 1 kwietnia 1981 roku w sprawie uznania Związku Byłych Żołnierzy Zawodowych za stowarzyszenie wyższej użyteczności (*Dz.U. Nr 10, poz 45*), wydane na podstawie art. 46 i 47 *"Prawo o stowarzyszeniach" z dnia 27 października 1932 r. (Dz.U.nr 94, poz 808 z póź. zm.)*.

Na zebraniach powstających kół oraz na zjazdach wojewódzkich wybrano delegatów na Założycielski Zjazd Krajowy, który odbył się w czerwcu 1981 roku. Delegaci na I Krajowy Zjazd Związku reprezentowali rzeszę około 20 tys. członków. Zjazd uchwalił statut oraz program działania. Za najważniejsze zadanie uznano integrację środowiska, skupienie w terenowych ogniwach Związku możliwie największej liczby byłych żołnierzy zawodowych.

Przyniosło to pozytywne rezultaty, bowiem na II Krajowym Zjeździe ZBZZ w 1985 roku, delegaci byli reprezentowani już przez ponad 35 tys. członków. Stanowiło to około 60% wszystkich ówczesnych rezerwistów oraz emerytów i rencistów wojskowych.

Związek, od chwili jego utworzenia stał się znaczącą siłą napędową społecznego działania wśród organizacji służb mundurowych i innych o podobnym charakterze programowym i ideowym.

Zarówno w Statucie Związku, jak i w kolejnych uchwałach programowych wytyczających kierunki działania przez kolejne Zjazdy, zawsze nawiązywaliśmy do zasady silnej więzi wojska z narodem, uznając, że nasi członkowie pozostają wierni zasadzie, że Armia ze swej natury jest pro państwowa, lojalna wobec narodu i państwa, któremu służy i są dumni, że wiernie i godnie wypełniali i wypełniają społeczne powinności wobec naszej Ojczyzny.

Przemiany ustrojowe w Polsce, zwłaszcza wyniki przeprowadzonych jesienią 1997 roku wyborów do Sejmu i Senatu RP spowodowały radykalną zmianę sił politycznych w parlamencie oraz wyłonienie nowego rządu.

Obradujący w listopadzie 1997 roku V Krajowy Zjazd Delegatów stanął przed problemem określenia nowej formuły Związku. Zjazd zatwierdził zmiany statutowe, które dotyczyły możliwości wstępowania do Związku oficerów i podchorążych rezerwy oraz żołnierzy zawodowych w służbie czynnej.

Przyjęto nową jego nazwę: Związek Byłych Żołnierzy Zawodowych i Oficerów Rezerwy Wojska Polskiego (ZBZZIORWP), którego znaczenie potęgowała rozbudowana struktura organizacyjna z ponad 630 kołami terenowymi i prawie 34 tys. członków.

Ważnym przedsięwzięciem w procesie integracji Polski z NATO, był udział naszego Związku, w ramach Przedstawicielstwa Stowarzyszeń w organizacji i powołaniu Federacji Stowarzyszeń Rezerwistów i Weteranów Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej.

Federacja Stowarzyszeń została utworzona, przede wszystkim w celu reprezentowania polskich organizacji żołnierzy rezerwy w strukturach Sojuszu Północnoatlantyckiego.

Stowarzyszenia te w państwach NATO skupiają ogromne rzesze rezerwistów i weteranów żołnierskiej służby. Reprezentacje narodowe tych stowarzyszeń tworzą Międzysojuszniczą Konfederację Oficerów Rezerwy (CIOR), afiliowaną przy NATO, której członkiem rzeczywistym, od Kongresu Ateńskiego CIOR w sierpniu 1999 r., jest również nasza Federacja.

Wraz z nowym podziałem administracyjnym kraju, w 2001 roku dokonana została zmiana struktury organizacyjnej Związku. W miejsce dotychczasowych 49 zarządów wojewódzkich, utworzono 16 zarządów wojewódzkich (z siedzibami w miastach, w których ulokowano urzędy wojewódzkie) oraz 33 zarządy rejonowe (w miastach, które przestały być wojewódzkimi).

W kwietniu 2006 roku Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy w Warszawie, XIII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego, po rozpoznaniu postanowił wpisać w Krajowym Rejestrze Sądowym nadanie Związkowi Byłych

Żołnierzy Zawodowych i Oficerów Rezerwy Wojska Polskiego statusu organizacji pożytku publicznego i zatwierdził zmiany dokonane w Statucie.

W miesiącu maju 2006 r. na Kongresie w Atenach Związek został członkiem rzeczywistym EUROMIL-u.

W czasie obrad VIII Krajowego Zjazdu Delegatów Związku Związku Byłych Żołnierzy Zawodowych i Oficerów Rezerwy Wojska Polskiego (wrzesień 2009 r.) oraz IX Nadzwyczajnego Krajowego Zjazdu Delegatów (13.04.2010 r.), podjęto uchwałę o zmianie nazwy Związku.

Sąd Rejestrowy dla m.st. Warszawy, w dniu 26 maja 2010 r. dokonał wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego Związku Żołnierzy Wojska Polskiego (Nr KRS 0000 141267). Związek Żołnierzy Wojska Polskiego - zwany dalej Związkiem jest stowarzyszeniem działającym na podstawie przepisów ustawy o stowarzyszeniach ma osobowość prawną, a także status organizacji pożytku publicznego.

Związek Żołnierzy Wojska Polskiego dziedziczy chlubne tradycje wojenne i pokojowe Związku Oficerów Rezerwy na mocy podpisanego w dniu 10 czerwca 2009 r. porozumienia o współpracy ze Związkiem Oficerów Służby Stałej II RP i Związkiem Kadetów II RP oraz dorobek Klubów Oficerów Rezerwy, Związku Byłych Żołnierzy Zawodowych i Oficerów Rezerwy Wojska Polskiego.

W swojej działalności zachowuje neutralność partyjną i konstytucyjną zasadę tolerancji światopoglądowej. Związek należy do Europejskiej Organizacji Związku Żołnierzy „EUROMIL”, która zrzesza europejskie związki żołnierzy i wojskowe organizacje przedstawicielskie, a także do Federacji Stowarzyszeń Służb Mundurowych RP.

Zasadniczymi celami działania Związku jest: obrona czci, honoru i godności byłych żołnierzy zawodowych i oficerów rezerwy, ochrona nabytych praw i interesów, utrzymanie więzi pomiędzy byłymi żołnierzami zawodowymi i oficerami rezerwy, a macierzystymi jednostkami, propagowanie tradycji i historii oręża polskiego, jak również umocnienie koleżeństwa, organizowanie pomocy dla potrzebujących emerytów i rencistów wojskowych i ich rodzin.

Naszą dewizą, wypisaną na związkowych sztandarach jest hasło:

ZAWSZE WIERNI OJCZYŹNIE.

Związek jest bazą w zakresie kreowania społecznej akceptacji dla działalności Sił Zbrojnych RP i płaszczyzną do podejmowania działań w obronie interesów całego

środowiska wojskowego.

W działalności bieżącej wysuwa na pierwszy plan troskę o bezpieczeństwo i obronność kraju, w tym o sprawną i dobrze uzbrojoną armię, popularyzuje problemy współczesnego wojska, kształtuje, zwłaszcza wśród młodszego pokolenia, poczucie patriotyzmu i umiłowania Ojczyzny.

Instancje organizacyjne Związku podejmują działania związane z pozyskaniem lobby parlamentarnego, przychylnego problemom i potrzebom środowisk wojskowych, organizują spotkania z parlamentarzystami różnych opcji politycznych, prezentując nasze dokonania i społeczną wartość Związku.

Ważną rolę spełnia monitorowanie przez struktury organizacyjne Związku sytuacji socjalno-zdrowotnej jego członków, które służą ustalaniu potrzeb w celu pozyskiwania środków na organizowanie opieki specjalnej (paliatywnej), wolontariatu oraz koleżeńskiej samopomocy dla osób obłożnie chorych i niedołączonych, czy udzielania pomocy socjalnej dla osób znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej.

Narastające problemy socjalne i zdrowotne członków Związku były powodem powołania w 1992 roku Fundacji Pomocy Emerytom i Rencistom Wojskowym, aby w trudnych sytuacjach życiowych służyć doraźną pomocą finansową najbardziej potrzebującym.

Związkowe czasopismo pod nazwą „*Głos Weterana i Rezerwisty*”. „GWiR” należy do Europejskiego Stowarzyszenia Prasy Wojskowej „EMPA”, której głównym zadaniem jest wymiana informacji o siłach zbrojnych, zagadnieniach związanych z obronnością i działalnością europejskich związków żołnierzy. Ponadto w strukturach informacyjnych Związku działają społecznościowe portale internetowe: związkowy – www.zzwp.pl oraz internetowe wydanie „GWiR” - www.gwir.pl.

3. Znamiona działalności społecznej ZZWP.

3.1. Prawne obszary funkcjonowania.

Z perspektywy wielu lat funkcjonowania ZZWP w życiu publicznym, warto by zaakcentować kilka istotnych zagadnień odnoszących się do działalności społecznej realizowanej przez instancje organizacyjne Związku.

Związek Żołnierzy Wojska Polskiego jest stowarzyszeniem niezależnym i samorządnym, zrzeszającym na zasadach dobrowolności żołnierzy, którzy z czynnej służby wojskowej zostali przeniesieni do rezerwy lub w stan spoczynku.

Istotnym kryterium, stanowiącym o efektywności związkowego działania jest

przestrzeganie przez członków Statutu Związku Żołnierzy Wojska Polskiego, a także konsekwentna realizacja uchwał i wytycznych przez instancje organizacyjne Związku.

Statut Związku Żołnierzy Wojska Polskiego jest nie tylko fundamentalnym dokumentem organizacyjnym i programowym Związku, ale także "swoistym kodeksem" związkowego działania i postępowania.

Zawarte w nim zostały zasady praktyki związkowej, a także wnioski wynikające ze współpracy Związku z instytucjami i jednostkami wojskowymi, organami samorządu terytorialnego, organizacjami pozarządowymi i innymi partnerami społecznymi.

Mają one zastosowanie do wielu sfer działania Związku i dziedzin życia publicznego, uwzględniają różnorodne problemy nurtujące środowiska wojskowe i cywilne. Opracowane one zostały na podstawie wieloletnich doświadczeń działalności instancji organizacyjnych Związku: zarządów wojewódzkich, rejonowych i kół.

Uchwały Programowe Zjazdów kolejnych kadencji, rozszerzają i aktualizują postanowienia Statutu o najbardziej istotne obszary działalności związkowej, ukierunkowują i wzbogacają działalność instancji organizacyjnych Związku, stosownie do bieżących uwarunkowań, aktualnych możliwości i społecznych potrzeb członków Związku.

Podstawowe znaczenie dla funkcjonowania i działalności Związku ma współpraca z Ministerstwem Obrony Narodowej. Jej historyczne odniesienie datuje się od dnia 12 czerwca 1981 roku, czyli od chwili powstania Związku Byłych Żołnierzy Zawodowych.

Normatywną podstawą współpracy z Wojskiem Polskim, było podpisane w dniu 17 listopada 1992 roku "Porozumienie między Sztabem Generalnym Wojska Polskiego, a Związkiem Byłych Żołnierzy Zawodowych." Zaowocowało ono wieloma znaczącymi przedsięwzięciami, a co najważniejsze utrwaliło w społeczności wojskowej przeświadczenie, że działalność związkowa członków ZBZZ jest przedłużeniem w wielu dziedzinach ich służby dla Ojczyzny.

Kolejne *"Porozumienie o współpracy z Ministerstwem Obrony Narodowej"* zawarł Związek Byłych Żołnierzy Zawodowych 26 czerwca 1995r.

Podpisane w kwietniu 2004 r. "Porozumienie o współpracy ZBZZ z MON", wynikało z nowych uregulowań zawartych w *Decyzji Nr 257/MON Ministra Obrony Narodowej z dnia 12 września 2003 r. w sprawie określenia zasad i trybu współpracy resortu obrony narodowej z organizacjami pozarządowymi.* Jednym z ważniejszych

ustaleń tego porozumienia, jest treść pkt. 6 w § 4, w którym resort obrony narodowej zobowiązuje się do "współdziałania ze Stowarzyszeniami i Fundacjami, zwłaszcza ze Związkiem Byłych Żołnierzy Zawodowych Wojska Polskiego w organizowaniu opieki specjalnej (paliatywnej) dla byłych żołnierzy zawodowych i ich rodzin".

Intencją zawatego w dniu 21 lutego 2008 roku "Porozumienia między Ministrem Obrony Narodowej, a Związkiem Byłych Żołnierzy Zawodowych" była m.in. konieczność zaktualizowania zadań wynikających z prowadzonej reformy Sił Zbrojnych, tworzenia Narodowych Sił Rezerwowych oraz nowych uregulowań w zakresie logistycznego wspierania działalności organizacji pozarządowych w tym ZBZZ.

Aktualne "Porozumienie o współpracy między Ministrem Obrony Narodowej i Związkiem Żołnierzy Wojska Polskiego" zawarte zostało w dniu 15 lipca 2013 roku.

W stosunku do poprzedniego "Porozumienia..", zaktualizowany został zakres współpracy m.in. o zadania związane z promocją Sił Zbrojnych RP w społeczeństwie, uzgodniono potrzebę tworzenia sprzyjających warunków organizacyjnych i logistycznych do rozwijania uczestnictwa żołnierzy rezerwy w działaniach o charakterze obronnym oraz pogłębiania wiedzy i doskonalenia umiejętności wojskowych przydatnych dla obronności kraju. Jednocześnie na mocy zawartego "Porozumienia" Minister Obrony Narodowej zobowiązał się, w miarę posiadanych możliwości, do udzielania Związkowi pomocy do zapewnienia wsparcia merytorycznego i logistycznego dla przedsięwzięć Związku na podstawie rocznych planów współpracy i umów cywilnoprawnych, które określają udostępnienie nieruchomości lub ich części oraz uzbrojenia i sprzętu wojskowego.

Ponadto sprecyzowane zostało obejmowanie na wniosek ZZWP, przez Ministra Obrony Narodowej patronatów honorowych nad wydarzeniami lub przedsięwzięciami organizowanymi przez Związek i konsultowanie ze Związkiem inicjatyw legislacyjnych i organizacyjnych dotyczących środowisk byłych żołnierzy zawodowych i ich rodzin.

Powyższe zapisy mają istotne znaczenie dla bieżącej działalności instancji organizacyjnych Związku. Stanowią wyraz uznawanych przez MON racji społecznych Związku. **Jednakże zawarty w § 3 ppkt 5 "Porozumienia" zapis cyt.: zapewnienie wojskowej asysty honorowej podczas uroczystości pogrzebowych byłych żołnierzy zawodowych, zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami i ceremoniałem wojskowym - nie jest w pełni przestrzegany zarówno wobec członków Związku, jak i byłych żołnierzy zawodowych.**

Powodem tego stanu rzeczy są ustalenia zawarte w dwóch dokumentach, opublikowanych w Dzienniku Urzędowym MON. Pierwszy z nich to *Decyzja Nr 392/MON z 30 września 2014 r. o Ceremoniale Wojskowym*, a drugi to *Decyzja Nr 389/MON*

z 24 września 2014 r. w sprawie dysponowania miejscami grzebalnymi przydzielonymi na cmentarzu komunalnym m.st. Warszawy, których projekty nie były konsultowane ze Związkiem. Ustalenia zawarte w powyższych dokumentach powodowały wiele krytycznych uwag, a nawet protestów kierowanych pod adresem MON przez, niektóre instancje organizacyjne ZZWP (m.in. ZR w Koszalinie, czy ZR w Słupsku).

Prezes Związku w piśmie do Wiceprezesa Rady Ministrów – Ministra Obrony Narodowej, przedstawił zastrzeżenia Związku, wyrażając jednoznaczne stanowisko – cyt.: *że wymienione decyzje są niezgodne z obowiązującą Konstytucją RP (art. 7, 32, 45), a także z postanowieniami Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wartości (art. 3,6,7,17), a zwłaszcza z zasadami równości wszystkich obywateli wobec prawa, zakazem stosowania odpowiedzialności zbiorowej i zakazem nadużywania praw oraz zakazem karania bez podstawy prawnej. Konwencja zawiera katalog praw chronionych. Artykuł 3 Konwencji zakazuje poniżającego traktowania.*

Jednocześnie wskazano na istotny aspekt art. 12 Decyzji Nr 389/MON - *sugerując, że powyższy zapis może być traktowany, jako inspirowanie do popełnienia przestępstwa. Instytut Pamięci Narodowej nie może współdecydować o charakterze pochówku zmarłych żołnierzy. W przepisach ustawy o tej instytucji brak jest podstawy prawnej, upoważniającej ją do zajmowania się tego typu zagadnieniem.*

Ponadto wskazano że: *pozaprawnym jest zobowiązanie dowódców garnizonów właściwych do przeprowadzenia uroczystości pogrzebowych do korzystania z internetowych katalogów Biura Lustracyjnego Instytutu Pamięci Narodowej zawarte w wytycznych wydanych przez MON w sprawie wdrożenia Ceremoniału Wojskowego.*

Powyższa korespondencja została opublikowana na stronie internetowej ZG ZZWP do wglądu członków Związku.

3.2. Sfery działalności społecznej.

W wieloletniej działalności Związku, działalność społeczna była i jest częścią składową zadań programowych, spójną z innymi sferami działalności związkowej, tj. działalnością organizacyjną, proobronną i socjaln-zdrowotną.

Prezentując najważniejsze jej obszary, warto wskazać również na istotne aspekty tej działalności, realizowane przez Zarządy Wojewódzkie i Rejonowe oraz Koła Związku. Spośród nich, ważnym elementem jest integrowanie środowisk byłych i obecnych żołnierzy wokół spraw obronnych państwa polskiego oraz tradycji walki narodu polskiego o wolność, niepodległość i suwerenność.

Ideą łączącą członków Związku jest wierność Ojczyźnie i służba narodowi, a czołowym zadaniem - społeczne działania na rzecz umacniania obronności i bezpieczeństwa Rzeczypospolitej Polskiej i poszanowania ustanowionych przez nią praw.

Nasi członkowie pozostają wierni zasadzie, że Armia ze swej natury jest pro państwowa, lojalna wobec narodu i państwa któremu służy i są dumni, że wiernie i godnie wypełniali i wypełniają społeczne powinności wobec naszej Ojczyzny. O bezpieczeństwie Ojczyzny musimy stale pamiętać, musimy o nie nieustannie zabiegać. Obecne zagrożenia dla bezpieczeństwa państwa i jego obywateli są liczniejsze i bardziej kompleksowe niż miało to miejsce kilkadziesiąt, a nawet kilkanaście lat temu.

Stąd troska o bezpieczeństwo i całość terytorialną państwa, jest zadaniem wykraczającym daleko poza tradycyjnie rozumiane powinności Sił Zbrojnych.

Jest to jakościowo nowa sytuacja, wymagająca zweryfikowania dotychczasowego podejścia instytucji państwowych, samorządu terytorialnego, organizacji pozarządowych i społecznych do problemów obronności i bezpieczeństwa państwa. W tym kontekście istotnej rangi nabiera włączenie się i udział organizacji pozarządowych w zakresie edukowania społeczeństwa o problemach związanych z obronnością i bezpieczeństwa państwa.

Odnosząc się do powyższego, w działalności związkowej uwzględniamy doświadczenia historyczne, które dowodzą, że geopolityczne położenie Polski między Zachodem a Wschodem było najważniejszym strategicznym czynnikiem wpływającym na kształtowanie się tożsamości narodowej i polskiej państwowości.

Liczne konflikty – wojny zewnętrzne i kryzysy wewnętrzne – powodowały, że sprawy bezpieczeństwa musiały znajdować się przez znaczną część polskich dziejów w centrum uwagi władz państwa i społeczeństwa. Lekceważenie ich kończyło się marginalizacją znaczenia na arenie międzynarodowej (np. okres rozbitcia dzielnicowego), bądź zupełnym upadkiem państwowości (okres rozbiorów).

Historia naszych dziejów ojczystych pokazuje też, jak ważna jest harmonia między interesami jednostki i państwa oraz interesami materialnymi i niematerialnymi (duchowymi). Przerost interesów indywidualnych i partykularnych (*interesy dynastyczne, „złota wolność” szlachty itp.*) nad państwowymi oraz zapominanie o potrzebie rozwoju materialnego państwa, doprowadziły do dwóch zapaści polskiej państwowości. Pielęgnowanie niematerialnych wartości, rozwijanie kultury i troska o tożsamość narodową

w okresie zaborów pozwoliły jednak narodowi polskiemu przetrwać okres 123 lat niewoli.

Ostatnie dwie dekady przełomu XX i XXI wieku przyniosły wiele dynamicznych zmian w strategicznym środowisku bezpieczeństwa Polski. Globalizacja i rewolucja informacyjna przyczyniły się do powiązania świata coraz ściślejszymi sieciami wzajemnych zależności.

Polska wykorzystała szansę, jaką niosła ze sobą dywidenda pokojowa ostatnich dwudziestu lat. Narodowy potencjał Polski w dziedzinie bezpieczeństwa wzrósł, staliśmy się częścią NATO i Unii Europejskiej, rozwijamy strategiczną współpracę ze Stanami Zjednoczonymi. Pozwala to nam, aktywnie uczestniczyć w działaniach stabilizacyjnych na świecie. Potencjał i możliwości Sił Zbrojnych RP są systematycznie wzmacniane. Profesjonalizacja i transformacja ukierunkowane są na zwiększanie ich zdolności operacyjnych o charakterze obronnym, zapewniających również możliwość uczestniczenia w działaniach sojuszniczych poza terytorium kraju.

Obok szans pojawiły się jednak nowe wyzwania i zagrożenia dla bezpieczeństwa, wzrosła niepewność i obniżył się poziom zaufania. Wprawdzie groźba konfliktów zbrojnych na wielką skalę między państwami oddaliła się, a także (po początkowym wzroście w latach 90. XX wieku) maleje liczba konfliktów wewnętrznych, to jednak pojawiły się również niebezpieczne zagrożenia transnarodowe i asymetryczne oraz wyzwania odnoszące się głównie do sektorów bezpieczeństwa społecznego i gospodarczego (finansowego, energetycznego).

Mamy do czynienia z erupcją zagrożeń w cyberprzestrzeni oraz nasilającą się w ostatnim okresie niekontrolowaną migracją ludności z obszarów państw objętych walkami etnicznymi, konfliktami religijnymi, czy działaniami o charakterze terrorystycznym.

Powoduje to konieczność nowego podejścia do bezpieczeństwa narodowego.

W tym zakresie, poszczególne instancje organizacyjne ZŻWP podejmują działania w ramach szeroko rozumianej edukacji dla bezpieczeństwa. Dotyczy to szczególnie podnoszenia świadomości społecznej, szczególnie w kwestii rozumienia współczesnych zjawisk i procesów, będących źródłem zagrożeń dla bezpieczeństwa, jak również wyposażanie obywateli w wiedzę i umiejętności pozwalające w sposób świadomy, celowy, efektywny i racjonalny reagować na pojawiające się zagrożenia.

W ramach porozumień współpracy instancji organizacyjnych Związku ze

szkołami lub innymi organizacjami społecznymi, zadania te realizowane są wspólnie w ramach programowego nauczania, czy szkolenia gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego w powszechnym systemie edukacji. Dotyczą one prolegmatyki i zagadnień dotyczących kształtowania patriotyzmu, szczególnie regionalnego (lokalnego) w zakresie:

- **umacniania wierności Ojczyźnie**, historii stron dziejów ojczystych (ojcowizny), tradycji walk niepodległościowych, chwały oręża polskiego, znaczenia barw, symboli i pamiątek narodowych, znaków i symboli wojskowych oraz związkowych;
- **pobudzania uczuć** przywiązania i dumy z przynależności do narodu, określonych społeczności lokalnych i grup społecznych;
- **przyswajania** przez młodzież uniwersalnych wartości etosu nauki, pracy, służby (obowiązkowość, lojalność, odpowiedzialność itp.);
- **edukowania** uczniów i wskazywania na czynniki zagrażające utracie związków z "Ojczyzną", stronami rodzinnymi (ojcowizną), szczególnie pod wpływem wewnętrznych czynników kryzysogennych i zagrożeń wewnętrznych;
- **współuczestniczenia** członków Związku w zajęciach z zakresu bezpieczeństwa ogólnego i przygotowania na wypadek zagrożeń życia oraz zdrowia, w tym kształtowania umiejętności w zakresie ratownictwa medycznego i zachowania w sytuacjach kryzysowych;
- **uczestnictwa w zajęciach panelowych** w zakresie edukowania uczniów, rodziców i nauczycieli dotyczących bezpieczeństwa publicznego tj. zagrożeniom w miejscach publicznych (stadiony, miejsca imprez, rozrywki, czy zgromadzeń), bezpieczeństwa komunikacyjnego (piesi, środki komunikacji, czy przewozu), przeciwdziałania społecznym zagrożeniom i patologiom (m.in. dotyczących przemocy rówieśniczej, w tym: cyberprzemocy; profilaktyce antynarkotkowej, (handlu środków odurzających), antyalkoholowej, bezpiecznemu zachowaniu nad wodą, w górach, w czasie wakacji) oraz kształtowania ich wiedzy o odpowiedzialności karnej nieletnich;
- **wspólnego uczestnictwa** w organizowanych imprezach masowych, akcjach charytatywnych, działalności lektorskiej, wzajemnej pomocy itp.

Ważną sferą działalności społecznej są podejmowane działania związane z kultywowaniem w środowisku członków Związku i wśród społeczeństwa, zwłaszcza młodego pokolenia, tradycji walk niepodległościowych narodu polskiego, czynu zbrojnego polskiego żołnierza na wszystkich frontach II wojny światowej, w ruchu oporu, promowanie powojennej, pokojowej żołnierskiej służby Ojczyźnie, opieka nad miejscami pamięci narodowej i grobami poległych żołnierzy.

Przywrócenie narodowi jego pełnych tradycji orężnych, a więc tym samym przywrócenie wojska narodowi, stało się możliwe dopiero po odzyskaniu przez Polskę pełnej suwerenności i demokracji, po jej wejściu do rodziny wolnych i demokratycznych narodów Europy.

Symbolicznym tego wyrazem było reaktywowanie w 1992 r., uchwałą parlamentu, obchodów Święta Wojska Polskiego w dniu 15 sierpnia – na pamiątkę zwycięskiej bitwy warszawskiej 1920 roku.

Proces umiejscowienia współczesnego wojska w tradycji oręża polskiego rozpoczął się jednak wcześniej, a jego formalnym wyrazem był Rozkaz Ministra Obrony Narodowej 2 stycznia 1991 r. Godzi się wspomnieć, że proces kultywowania tradycji orężnych w Siłach Zbrojnych RP opiera się na dwóch obszarach, obejmujących symbolikę wojskową oraz dziedzictwo tradycji jednostek i instytucji wojskowych.

Realizując te szczytne cele, w wojsku z największą pieczołowitością przywracane są chlubne tradycje orężne, nadające właściwą rangę czynom i zasługom wielkich przodków, którzy na polach bitewnych całej Europy sławili oręż polski, dzielnie bronili suwerenności i niepodległego bytu państwowego. W myśl niego, Wojsko Polskie dziedziczy tradycje okresu Piastów i Jagiellonów, I Rzeczypospolitej, epoki napoleońskiej, okresu powstań narodowych, II Rzeczypospolitej, a także walk o wolność i niepodległość w latach II wojny światowej.

Naturalną, niejako konsekwencją odzyskania przez Polskę suwerenności była jej integracja z demokracjami zachodnimi, czego wyrazem stało się przystąpienie naszego kraju w 1999 r. do NATO, a następnie, w 2004 roku, do Unii Europejskiej.

Siły Zbrojne RP, sposobiąc się do obrony kraju i uczestnicząc w zapoczątkowanych już w 1953 roku przez ówczesne Wojsko Polskie misjach pokojowych ONZ, a także w operacjach sojuszniczych za granicą, kontynuują dziesięciowiekowe chlubne tradycje polskiego oręża. Dochowują wierności tym tradycjom i starają się je pomnażać dla dobra narodu polskiego i całej społeczności międzynarodowej.

Kultywowanie chlubnych tradycji orężnych przez Związek Żołnierzy Wojska Polskiego jest wyrazem ciągłości historycznej narodu i państwa polskiego oraz wyrazem szacunku dla patriotycznych wysiłków poprzednich pokoleń. Ma ogromne znaczenie wychowawcze, kształtuje postawy patriotyczne i obywatelskie.

Bogate tradycje oręża polskiego stanowią dla instancji organizacyjnych Związku niewyczerpane źródło patriotycznych i obywatelskich treści. Związek kontynuuje chlubny dorobek i tradycje Wojska Polskiego, dziedziczy wojenne i pokojowe tradycje Związku Oficerów Rezerwy RP oraz jego następców, w tym Związku Oficerów Służby Stałej II RP i Związku Kadetów II RP, a także dorobek Klubów Oficerów Rezerwy i Związku Byłych Żołnierzy Zawodowych i Oficerów Rezerwy Wojska Polskiego.

Pamięć o czynach bojowych przodków, duma z bojowych osiągnięć jednostki czy formacji wojskowej jest najskuteczniejszym czynnikiem spajającym zespoły żołnierskie. W tym miejscu przytaczając słowa księdza Piotra Skargi, należy pamiętać, że: **„Kto Ojczyźnie służy, sam sobie służy”**.

Jednym z zapisów zawartym w Statucie Związku, a także zadaniem ujętym w „Porozumieniu z Ministrem Obrony Narodowej” jest obrona czci, honoru i godności żołnierza polskiego oraz kształtowanie środowiskowej solidarności i więzi z żołnierzami pełniącymi czynną służbę wojskową.

Z należną uwagą odnosimy się do problemów stanowiących o zwartości armii i jej wartości bojowej. Wiemy, że istotnymi składnikami wpływającymi na prestiż Sił Zbrojnych RP jest cześć, honor i godność żołnierza polskiego, którego historycznie ukształtowanym, a zarazem jednym z podstawowych obowiązków jest obrona autorytetu i dobrego imienia dowódców i żołnierzy wszędzie tam, gdzie są one narażeni na szwank.

Godność i honor to cecha i cnota będąca ozdobą każdego żołnierza. Oznaczają one szczególne wymagania wobec ludzi munduru i szczególne zobowiązania wobec społeczeństwa, wobec własnych powinności, wobec własnego siebie. Są wartościami stałymi, nieprzemijającymi. To one odróżniają społeczność wojskową do innych środowisk.

Honor wojskowy – to duma ze swego zawodu, to synteza najwyższych cnót i zobowiązań żołnierskich. Honor nakazuje zawsze postępować zgodnie z zasadami służby i nigdy się nie sprzeniewierzyć. **Człowiek honorowy jest godny najwyższego szacunku i można na nim zawsze polegać.**

Honor żołnierski jest piękną zaletą charakteru, podnosi poczucie własnej wartości, utrwała wzajemne zaufanie między żołnierzami, jest czynnikiem integracji środowiska wojskowego, umacnia społeczny autorytet i prestiż wojska. Szanując godność własną, równym szacunkiem darzyć powinniśmy godność innych, współtowarzyszy i podwładnych, współobywateli. I oczekujemy od nich poszanowania naszej godności.

Dbłość o honor i godność żołnierską wypływa z najpiękniejszych tradycji i wartości: obrony niepodległości, wolności i suwerennego bytu narodu. Jednym z przejawów godności i honoru żołnierza jest wiarygodność jego słowa. Słowo honoru

żołnierza zasługiwać powinno na najwyższe zaufanie. Czynem hańbiącym, pozbawiającym żołnierza honoru, jest przede wszystkim zdrada Ojczyzny i tchórzostwo na polu walki, złamanie przysięgi wojskowej.

Godność munduru podlega szczególnej ochronie. Przez całe pokolenia symbolizował on bowiem symbolizował on bowiem wolnościowe i niepodległościowe dążenia narodu polskiego. **"Kodeks Honorowy Żołnierza Zawodowego Wojska Polskiego" wprowadzony w 2008 roku, stanowi, że:**

1. *Godność żołnierza zawodowego, to wartość wyływająca z szacunku dla samego siebie, poczucia dumy z przynależności do społeczności wojskowej i podjęcia szczególnych zobowiązań wobec Ojczyzny.*
2. *Honor żołnierza zawodowego to postawy i działania, które znamionują uczciwego i prawego człowieka. Jest źródłem jego czci oraz moralnych wartości środowiska zawodowego.*

Fundamentalnymi cnotami żołnierza są: patriotyzm, męstwo, uczciwość, odpowiedzialność, sprawiedliwość, prawdomówność i solidarność zawodowa.

Z perspektywy 35 – lecia można powiedzieć, że Związek wpisał się znacząco w krajobraz społeczno - polityczny Polski. Związkowa działalność krzepła w latach osiemdziesiątych i dziewięćdziesiątych poprzedniego stulecia. Niepokoje społeczne, jak i przeobrażenia społeczno-polityczne, które nastąpiły po 1989 roku, nie pozostawały bez wpływu na działalność instancji organizacyjnych Związku.

Mimo nie zawsze pomyślnej sytuacji w kraju i niekiedy nieprzychylnego stosunku do wojskowego środowiska, w warunkach wywierania różnorodnych nacisków, Związek przetrwał, mając poczucie godności.

Cieszymy się nadal społecznym szacunkiem i zaufaniem, dysponujemy znacznym potencjałem oraz na miarę posiadanych możliwości dynamiką działania, które stanowią o sile związkowego działania.

Nasi członkowie, to w większości żołnierze zawodowi wywodzący się z wojska, któremu przed laty nadano przymiotnik *"ludowe"*. Mocno przeżywaliśmy powiedzenie **o polskojęzycznej formacji obcego mocarstwa.**

Bolały nas różnego rodzaju epitety i insynuacje, szczególnie odnoszące się do roli i udziału Wojska Polskiego w wyzwaniu okupowanego kraju, służby w ludowym Wojsku Polskim, udziału żołnierzy w tworzeniu i umacnianiu powojennych struktur państwa, walce z tzw. "podziemiem niepodległościowym", walk z bandami UPA, udziale wojska

w wydarzeniach grudniowych 1970 roku, czy we wprowadzeniu stanu wojennego. Takiej krzywdzącej i smutnej zarazem rzeczywistości dajemy publiczny opór poprzez publikowanie dziesiątków artykułów, wystąpień, czy prezentowanych stanowisk. One to chyba najlepiej wyrażają nasze myśli, poglądy, czy nasze ideały.

Na podkreślenie tego istotnego problemu warto przytoczyć wątek z artykułu "Gorsi kombatanci", autorstwa Pawła Dybicza, opublikowanego w "Przeglądzie" Nr 44(722) z 2013 r. cyt.: **"Dla prawicowych historyków wspomaganych przez Instytut Pamięci Narodowej, ważne jest, że Wojsko Polskie podległe rządowi lubelskiemu od czerwca 1945 roku Tymczasowemu Rządowi Jedności Narodowej (ze Stanisławem Mikołajczykiem jako wicepremierem) i późniejszym władzom walczyło z "wyklętymi". Już to dyskwalifikuje jego żołnierzy. Wystarcza za akt oskarżenia. Oto kwintesencja obowiązującej polityki historycznej."**

I dalej cyt.: ....**"Obecna polityka historyczna odrzuca "tych ze Wschodu", nie są oni obiektem badań naukowych. Mało jest prac pokazujących wkład żołnierzy 1. i 2. Armii Wojska Polskiego w wojnę z III Rzeszą. Żołnierzy, których w maju 1945 roku było 370 tys.**

W artykule "Epitafium dla bohaterów", autorstwa gen. bryg. w st. spocz. Włodzimierza Zielińskiego, publikowanego majowym (2015 r.) numerze "Głosu Weterana i Rezerwisty", w 70. rocznicę zakończenia drugiej wojny światowej czytamy, cyt.: **"Wielu z Was wie, jak wyglądał prawdziwy szlak bojowy. Wielu też, że nie zawsze było dobrze i radośnie. I wtedy, kiedy trzeba było iść pod niemieckie kule i wtedy, kiedy nie zawsze rozumiało się sytuację, gdy w wolnej już Polsce brat strzelał do brata. Trzeba o tym wiedzieć i trzeba o tym pisać, trzeba o tym wspominać, bo są tacy, którzy wiedzą lepiej. Szczególnie wiedzą lepiej ci, którzy za młodu bawili się procą, strzelając z za węgła do wróbli, a gdy dorośli, ochoczo pragnęli zrobić z nas "polskojęzyczną armię" w rosyjskich mundurach. Tych zostawmy i tak wiedzą lepiej. A pisać i wspominać trzeba. Trzeba też pochylić się w ciszy nad przebytą drogą, zapalić znicz i położyć kwiaty na grobach kolegów i dowódców i głęboko westchnąć. Przypomnieć. Niech znów oczy wypełnią się łzami – to oczyszcza i wyostrza wspomnienie, dodaje sił na dalszą drogę".**

Godnym podkreślenia tegoż problemu jest relacja z uroczystości poświęcona odsłonięciu w dniu 16 maja 2015 r. w Poznaniu Pomnika Żołnierzom 2. Armii Wojska Polskiego, jaka ukazała się w czerwcowym numerze „Głosu Weterana i Rezerwisty”. Pani Krystyna Łybacka – posłanka do Parlamentu Europejskiego, a jednocześnie

przewodnicząca Komitetu Honorowego Budowy Pomnika zabierając głos, skierowała do uczestników uroczystości oto te słowa, cyt.: **"Na płycie Pomnika Żołnierzom 2. Armii Wojska Polskiego wyryto kilka zdań, ale każde z nich to krwią i męczeństwem znaczone tysiące nazwisk żołnierzy 2. Armii Wojska Polskiego, Żołnierzy dla których słowo POLSKA najwyższy miało sens. Bo czymże innym, jak nie wielkim umiłowaniem Ojczyzny i gotowością do poświęceń dla niej właśnie można tłumaczyć trudy, jakie musieli znosić.**

2. Armia powstawała na ziemiach całkowicie zniszczonych przez wojnę. Od początku brakowało wszystkiego: od sortów mundurowych począwszy na butach skończywszy. Przez długie tygodnie jedynym wyróżnikiem Żołnierza 2. Armii była ogolona głowa, ale największe braki kadrowe, które opóźniły powstanie 2. Armii i uniemożliwiły powstanie trzeciej, to były braki w korpusie oficerskim i podoficerskim.

Dzisiaj czyni się zarzut, że znacząca część oficerów i podoficerów 2. Armii to żołnierze radzieccy. Ignorancja to, czy cyniczna głupota. Przecież w 1944 roku, kiedy powstawała 2. Armia, oficerowie i podoficerowie polscy wyginęli w walkach Września i czasu trwania wojny lub zostali brutalnie zamordowani. Nie było polskich oficerów, ale za to byli polscy żołnierze, bo 2. Armia, to Armia Żołnierzy i tych wcielonych do 2. Armii, ale i tych ochotników, którzy zgłaszali się z ruchu oporu, z Armii Krajowej, z Batalionów Chłopskich.

Nie bacząc na przeszkody, braki w wyszkoleniu, nadrabiali niezwykłą bitnością i zacięciem w walce. Miejmy świadomość, że żołnierze 2. Armii brali udział w najbardziej krwawej bitwie czasów II wojny światowej, bitwie na Ziemi Łużyckiej, bitwie pod Budziszynem. Miejmy świadomość, że dwadzieścia siedem procent strat ludzkich w Wojsku Polskim na froncie wschodnim, to żołnierze 2. Armii, polegli w ciągu dwóch tygodni pod Budziszynem na Ziemi Łużyckiej. Dziesięć i pół tysiąca rannych, dwa tysiące osiemset zaginionych, cztery dziewięćset zabitych – to ogromna ofiara, której nikt nie ma prawa negować.

Tymczasem dzisiaj, część usłużnych historyków próbuje pisać historię na nowo, bądź traktując ją jako kartę przetargową w polityce, bądź jako materiał do sprzedania. Jakże prorocze są słowa Marszałka Józefa Piłsudskiego, które pozwolę sobie dzisiaj przeczytać: „Pracujcie nad prawdą historii sami, bo to co historyk znajdzie, to będą referaty, atramenty, no i brudy. Opiszcie o sobie sami, bo jak inni napiszą, to siebie nie poznacie.”

Istotnie nie poznają siebie jeszcze żyjący bohaterowie tamtych czasów. Nie dość, że udręczeni czasami wojny, nie dość, że z ofiarą krwi na swoim koncie, ale dziś słyszą, że to była ofiara, którą należy kwestionować. Dziś słyszą, że niektórzy próbują wartościować żołnierską krew. Tymczasem żołnierska krew, która wsiąkła w bagna pod Lenino, i ta, dzięki której zakwitły czerwone maki pod Monte Cassino, i ta spod Tobruku, i ta krew spod Budziszyna jednak ma kolor i jednako bolały rany, z których krew się lała – o tym musimy pamiętać”.

Związek od początku wytrwale bronił i broni godności i honoru wszystkich żołnierzy Wojska Polskiego, dba o ich dobre imię. W czasie jednej z konferencji popularno-naukowych organizowanej z okazji jubileuszu naszego Związku, w wygłoszonym referacie wprowadzającym do dyskusji, zawarta została następująca ocena cyt.: *"Jesteśmy dziś Związkiem powszechnie uznawanym za rzecznika interesów i obrońcę praw żołnierzy zwalnianych z zawodowej służby wojskowej oraz ich rodzin. Jesteśmy strażnikiem tożsamości oraz godności jego członków, zmierzającym do integracji środowiska byłych żołnierzy zawodowych, przy wykonywaniu statutowych zadań”.*****

Działania wszystkich instancji organizacyjnych Związku były i są ukierunkowane przeciwko szkalowaniu żołnierskiej godności, nieposzanowaniu munduru i żołnierskiego honoru. Od początku naszej działalności staliśmy na stanowisku, że są to fundamentalne zasady, które stanowią o naszej żołnierskiej zwartości, o sile związkowego działania.

Władze i członkowie Związku dawali temu wielokrotnie wyraz, w formie kierownych do władz petycji, czy publikowanych stanowisk, licznych polemikach na łamach prasy wojskowej i cywilnej oraz wypowiedziach w środkach masowego komunikowania w formie listów czy artykułów. Godzi się wspomnieć, że przez wiele lat Związek podejmował działania w obronie czci, honoru i godności gen. armii Wojciecha Jaruzelskiego – prezydenta RP. Obrona Jego dobrego imienia stała się dla członków Związku Żołnierzy Wojska Polskiego sprawą honorową.

Inną kategorią prezentowanych naszych racji, były wyrażane publicznie stanowiska Związku odnoszące się sprawy płk Ryszarda Kuklińskiego, któremu władze państwowe w 1997 roku przywróciły wszystkie godności.

Znamiennym przykładem stanowiska Związku w obronie godności żołnierzy była sprawa ostrzelania w 2007 roku przez patrol żołnierzy Polskiego Kontyngentu Wojskowego ISAF osady w Nangar Khel w Afganistanie. Dotyczyło to 7 żołnierzy, którym postawiono zarzuty popełnienia zbrodni wojennej.

Związek Żołnierzy Wojska Polskiego, od chwili powstania z należąną uwagą odnosi się do uszanowania tradycji, szacunku do symboli państwowych i wojskowych, a także symboli związkowych.

Kontynuując chlubny dorobek i tradycje Wojska Polskiego, Związek dziedziczy tradycje Związku Oficerów Rezerwy RP oraz jego następców: Związku Oficerów Służby Stałej II RP, Związku Kadetów II RP, Klubu Oficerów Rezerwy, Związku Byłych Żołnierzy Zawodowych i Oficerów Rezerwy Wojska Polskiego.

Dziedziczenie tradycji integruje nasze koła i środowiska, wytwarza wśród członków Związku „*esprit du corps*” – wielką moralną i pokoleniową więź z żołnierzami czynnej służby wojskowej, wynikającą z szacunku do takich wartości, takich jak godność i honor żołnierza, sztandar i Ojczyzna.

Znaki i symbole ZZWP, których wizerunki odnoszą się do historii naszego państwa, odzwierciedlają funkcjonowanie Sił Zbrojnych RP, nawiązują do korzeni społecznej działalności związkowej. Tradycje orężne, symbole narodowe, wojskowe i związkowe odgrywają znaczącą rolę w kształtowaniu patriotycznych postaw, stanowią o tożsamości Związku i jego członków, są wyrazem uszanowania tradycji, szacunku do wartości narodowych, wojskowych i związkowych. Wzmacnia to ich poczucie więzów z przedstawicielami innych pokrewnych związków i stowarzyszeń.

Znak Związku.

Wraz z powstaniem, w 1981 roku Związku Byłych Żołnierzy Zawodowych, ustanowiony został znak stowarzyszenia. Znakiem Związku Byłych Żołnierzy Zawodowych był wizerunek orła bez korony, trzymającego w szponach prostokątną tarczę z napisem: ZBZZ (rys. 1).

rys. 1

rys. 2

rys. 3

Znak Związku ustanowiony został w określonych uwarunkowaniach politycznych i swoim wizerunkiem nawiązywał do ustanowionych przez Polską Rzeczypospolitą Ludową symboli narodowych i wojskowych. Znak Związku Byłych Żołnierzy Zawodowych funkcjonował do 1997 roku.

V Zjazd Delegatów Związku Byłych Żołnierzy Zawodowych, który obradował w dniach 6-7 listopada 1997 roku w Warszawie, dokonał zmiany nazwy stowarzyszenia, który przyjął nazwę: "Związek Byłych Żołnierzy Zawodowych i Oficerów Rezerwy Wojska Polskiego". W 1998 roku, dokonano zmiany znaku Związku, którym pozostał wizerunek orła bez korony, a w szponach trzymał prostokątną tarczę z napisem: ZBZZIORW (rys. 2).

W okresie tym, nieformalnie funkcjonował wizerunek znaku Związku, który symbolizował więź Związku Byłych Żołnierzy Zawodowych i Oficerów Rezerwy WP z Siłami Zbrojnymi RP (rys. 3). Wizerunek ten, jak i mu podobne z uwagi na ochronę prawną znaków i symboli wojskowych nie został zaakceptowany przez Departament Wychowania i Promocji Obronności MON.

W czasie obrad VIII Krajowego Zjazdu Delegatów Związku Byłych Żołnierzy Zawodowych i Oficerów Rezerwy WP (wrzesień 2009 r.) oraz IX Nadzwyczajnego Krajowego Zjazdu Delegatów (13.04.2010 r.) podjęto uchwałę o zmianie nazwy Związku. Sąd Rejestrowy dla m.st. Warszawy, w dniu 26 maja 2010 r. dokonał wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego Związku Żołnierzy Wojska Polskiego (Nr KRS 0000 141267).

Zarząd Główny Związku Żołnierzy Wojska Polskiego uchwałą Nr 20/IX2014 z dnia 16 września 2014 r. ustanowił: znaki, pieśń oraz oficjalny ubiór Związku Żołnierzy Wojska Polskiego. Na podstawie postanowienia § 4 Statutu Związku Żołnierzy Wojska Polskiego uchwalono, że Znakami Związku Żołnierzy Wojska Polskiego są: znak Związku Żołnierzy Wojska Polskiego, sztandar Związku Żołnierzy Wojska Polskiego.

Znakiem Związku Żołnierzy Wojska Polskiego jest orzeł w koronie otwartej, ze wzniesionymi skrzydłami, z głową zwróconą w prawo, siedzący na prostokątnej podstawie, na której znajduje się napis ZŻWP (rys. 4).

rys. 4

Znaku Związku Żołnierzy Wojska Polskiego używa się: na sztandarach jednostek organizacyjnych Związku, na elementach ubioru związkowego, jako materiał ilustracyjny, na drukach i wydawnictwach związkowych, w innych przypadkach, za zgodą Prezydium Zarządu Głównego ZŻWP. Na podstawie powyższej uchwały ustalono, że w jednostkach organizacyjnych Związku mogą być używane inne znaki nie wymienione

powyżej. Zgodę na ich używanie wydaje Prezydium Zarządu Głównego w formie uchwały.

Sztandar Związku.

Historia sztandaru związkowego sięga początkowego okresu działalności Związku Byłych Żołnierzy Zawodowych, kiedy to na mocy uchwały III Plenum Zarządu Głównego z dnia 7 maja 1982 roku, realizując postanowienie § 5 rozdz. 1 Statutu Związku Byłych Żołnierzy Zawodowych, podjęto decyzję o rozpoczęciu prac nad opracowaniem koncepcji regulaminu i wzoru sztandaru,

W dniu 25 listopada 1982 roku, uchwałą Plenum Zarządu Głównego, ustanowiono sztandar Związku Byłych Żołnierzy Zawodowych, jako odznakę honorową ogniw organizacyjnych ZBZZ, stanowiący symbol wierności byłych żołnierzy zawodowych rocie przysięgi wojskowej. Do jego posiadania uprawnione zostały: Zarząd Główny, Zarządy Wojewódzkie i koła Związku. Przyjęto regulamin nadania sztandaru i ceremoniał sztandaru oraz określono sposób jego przechowywania. Sztandar Związku Byłych Żołnierzy Zawodowych ufundowany został przez Radę Młodzieżową Wojska Polskiego.

Uroczystość wręczenia sztandaru odbyła się w czasie obrad II Krajowego Zjazdu Delegatów ZBZZ w dniu 25 listopada 1985 roku. Sztandar prezesowi ZG ZBZZ płk w st. spocz. Romanowi Lesiowi, wręczył ówczesny minister Obrony Narodowej gen. armii Florian Siwicki.

Wraz ze zmianami strukturalnymi i nową nazwą Związku nastąpiła konieczność zmiany sztandaru. Z inicjatywą wystąpił prezes Związku gen. dyw. Adam Rębacz, w czasie obrad IX Nadzwyczajnego Zjazdu Delegatów, który odbył się w dniu 13 kwietnia 2010 roku. **Uchwałą Zarządu Głównego Nr 20/IX2014 z dnia 16 września 2014 r. ustanowiono, że sztandar jest znakiem jednostki organizacyjnej Związku. Jest on symbolem tradycji i wierności, honoru i męstwa, których Ojczyzna wymaga od swych obywateli.**

Do posiadania sztandaru są uprawnieni: zarząd główny, zarządy wojewódzkie i rejonowe oraz koła Związku. Prezydium Zarządu Głównego jest uprawnione do wydawania zezwoleń na wykonywanie sztandarów przez zarządy wojewódzkie i rejonowe oraz koła Związku, jak również ich aktów nadania.

W dniu 14 czerwca 2013 r. w Gnieźnie odbyły się uroczyste obchody 32. rocznicy powstania Związku Żołnierzy Wojska Polskiego, połączone z wręczeniem sztandaru Zarządowi Głównemu Związku.

Uroczystość odbyła się z udziałem najwyższych przedstawicieli administracji rządowej, Ministerstwa Obrony Narodowej oraz władz samorządowych Powiatu i Miasta Gniezna. Przybyli licznie zaproszeni goście: Prymas Polski - abp Józef Kowalczyk, gen. broni Waldemar Skrzypczak - reprezentujący Ministra Obrony Narodowej, gen. broni Lech Konopka - reprezentujący Szefa Biura Bezpieczeństwa Narodowego, dowódca Marynarki Wojennej admirał Tomasz Mathea oraz Starosta Gnieźnieński Dariusz Pilak.

Uroczystości rozpoczęto Mszą św. w gnieźnieńskim kościele garnizonowym, którą koncelebrował Prymas Polski abp Józef Kowalczyk. Wspólnie z Prymasem Polski celebrowali: ks. Tadeusz Gerlach oraz ks. ppłk Mariusz Stolarczyk. Po mszy Św. na gnieźnieńskim Rynku odbyło się uroczyste poświęcenie oraz wręczenie sztandaru dla Zarządu Głównego ZZWP.

Wręczenia sztandaru, które odbyło się w asyście żołnierzy z 3. Skrzydła Lotnictwa Transportowego z Powidza, dokonał Podsekretarz Stanu ds. Uzbrojenia i Modernizacji

Waldemar Skrzypczak reprezentujący Ministra Obrony Narodowej. Sztandar przyjął prezes ZZWP gen. dyw. Adam Rębacz. W uroczystości uczestniczyli członkowie Związku Żołnierzy Wojska Polskiego, Orkiestra Reprezentacyjna Sił Powietrznych z Koszalina oraz mieszkańcy Gniezna. Po przekazaniu sztandaru mieszkańcy mogli zwiedzić stoiska okolicznościowe, zobaczyć wojskowy sprzęt oraz gustować się wojskową grochówką.

Uroczystość na Rynku w Gnieźnie z okazji wręczenia sztandaru dla Zarządu Głównego ZZWP.

W działalności Związku, przywiązujemy duże znaczenie działaniom integracyjnym ze środowiskami żołnierzy, związanymi z kultywowaniem tradycji i krzewieniem wiedzy z zakresu walki narodu polskiego o wolność, niepodległości suwerenność.

Tradycje orężne i edukacja obywatelska stały się istotnymi komponentami działalności wychowawczej urzeczywistnianej w Siłach Zbrojnych, a także obszarami współpracy i wzajemnego działania ze Związkiem Żołnierzy Wojska Polskiego. W nich to, upatruje się istotnego źródła motywacji skłaniających żołnierzy do patriotyzmu i wzorowej służby Ojczyźnie.

Związek Żołnierzy Wojska Polskiego kultywuje najlepsze tradycje orężne narodu polskiego w jego walce o wolność i niezależny byt państwowy, szczególnie odnosząc się do zmagania Polaków o odzyskanie niepodległości w dobie powstań narodowych, walk żołnierza polskiego na wszystkich frontach I i II wojny światowej, a także powojennej służbie krajowi.

W działalności społecznej Związku przykładamy dużą wagę do umacniania więzi międzypokoleniowych. Zdajemy sobie sprawę, że w kontekście powszechnie znanego zjawiska zwanego konfliktem międzypokoleniowym, nasze działania nie zawsze są tak efektywne, jak byśmy tego oczekiwali. Różnorodność pokoleniowa członków sprawia, że nasz Związek nie ma charakteru kombatantckiego. Nie dominują w naszej działalności związkowej elementy wspomnieniowe związane z wyodrębnioną grupą koleżeńską lub

z określoną orientacją polityczną, czy nawet z danym rodzajem kombatantstwa.

Przynależność do Związku i społeczna w nim działalność są traktowane, jako przedłużenie naszej żołnierskiej służby, pełnionej obecnie we wszystkich możliwych dziedzinach. **Takie określenie członkostwa wskazuje, że jak długo będą funkcjonować Siły Zbrojne RP i jego żołnierze, tak długo może działać Związek Żołnierzy Wojska Polskiego.**

Związek w duchu szacunku dla tradycji oręża polskiego, przywiązuje dużą uwagę do edukacji obywatelskiej realizowanej przez Ministerstwo Obrony Narodowej.

Zadania te ujęte zostały w Statucie Związku, zarówno w preambule, jak i w przepisach szczegółowych, cyt.: *"współdziałanie z Ministerstwem Obrony Narodowej, Siłami Zbrojnymi RP i innymi resortami rządowymi w zakresie upowszechniania wiedzy i umiejętności na rzecz obronności, kultywowania tradycji walk niepodległościowych... "*

Należy zaznaczyć, że Związek Żołnierzy Wojska Polskiego, w myśl postanowień zawartego *Porozumienia z Ministrem Obrony Narodowej z dnia 15 lipca 2013 roku*, utrzymuje i poszerza różnorodne formy współpracy z jednostkami organizacyjnymi MON w celu:

- kształtowania tradycji oręża polskiego w środowiskach członków Związku oraz jej popularyzowania w społeczeństwie, szczególnie wśród młodego pokolenia;
- kształtowania postaw patriotycznych i obywatelskich wśród młodzieży szkolnej;
- pogłębiania żołnierskich więzi członków Związku z żołnierzami Sił Zbrojnych RP.

Wraz z innymi organizacjami pozarządowymi, będącymi niezbędnym elementem tworzenia społecznego zaplecza Sił Zbrojnych RP, w tym szczególnie Federacją Stowarzyszeń Weteranów i Rezerwistów Sił Zbrojnych RP oraz Federacją Stowarzyszeń Służb Mundurowych RP, Związek aktywnie uczestniczy w uroczystościach państwowych, wojskowych i innych przedsięwzięciach patriotycznych.

Dlatego też, współpraca z wojskiem i jej różnorodna w formach działalność na rzecz Sił Zbrojnych RP są pojmowane, jako patriotyczny obowiązek służenia Ojczyźnie i służą integrowaniu środowisk byłych żołnierzy z żołnierzami czynnej służby wojskowej.

W działalności społeczno-wychowawczej Wojsko Polskie odwołuje się do bogatych polskich tradycji narodowych i orężnych. Każda jednostka wojskowa jest organizatorem szeregu przedsięwzięć o charakterze patriotycznym, w których uczestniczą przedstawiciele różnych środowisk organizacji pozarządowych, w tym naszego Związku.

Integrujące znaczenie tej owocnej współpracy mają wzajemne spotkania środowiskowe członków Związku z dowódcami i żołnierzami. Dotyczy to zarówno przedsięwzięć organizowanych przez instancje organizacyjne Związku, czy wojsko na

terenie jednostek wojskowych, placach ćwiczeń, poligonach, czy zapraszanie na organizowane uroczystości wojskowe.

Niezwykle istotne jest to, że wiele Kół naszego Związku do tego stopnia identyfikuje się z jednostkami wojskowymi, iż stało się już zwyczajowym powiedzenie: **"Jedziemy do naszej dywizji, brygady, swojego pułku czy batalionu"**.

W zajęciach z kształcenia obywatelskiego, w ramach tematyki związanej z obchodami świąt państwowych i wojskowych, szczególną rolę odgrywa udział naszych członków - kombatantów, którzy są zapraszani na spotkania z żołnierzami i dzielą się z nimi swoimi doświadczeniami. Wspólnie z organizacjami kombatanckimi organizowane są konferencje i sympozja naukowe, zarówno na szczeblu centralnym, jak i lokalnym.

Należy nadmienić, że w Polsce już trzecie pokolenie żyje w pokoju. Wychowawcy wojskowi zawsze odwołują się do tradycji narodowych orężnych, starają się nadrobić braki, jakie młodzi żołnierze mają w tej dziedzinie.

Żołnierska pamięć.

Z szacunkiem i pamięcią odnosimy się do naszych poprzedników. Świadomość przeszłości żyje w każdym z nas, bo przecież nasi członkowie to kombatanci frontów drugiej wojny światowej, powojennych zmagani w budowie gmachu Ojczyzny, twórcy potencjału Sił Zbrojnych i wychowawcy żołnierskich pokoleń.

Dbamy o to, by pamięć o doniosłych wydarzeniach historycznych, o bohaterskich żołnierzach, obrońcach Ojczyzny była na stałe pielęgnowana przez obecne i przyszłe pokolenia. Pamięć o daninie krwi jaką złożył żołnierz polski w walkach na różnych frontach oraz w czasie pokojowej służby powinna być wieczna i powinno się o niej pamiętać nie tylko w Dniu Święta Zmarłych.

Przedsięwzięcie organizowane pod hasłem „Żołnierska Pamięć” zostały wpisane na stałe do wojskowego i związkowego kalendarza jako czas, w którym każdego roku wspólnie z żołnierzami i młodzieżą oddajemy hołd swoim poprzednikom, otaczając pamięcią ich mogiły.

Wiązanka kwiatów i znicz zapalony na żołnierskim grobie w Dniu Święta Wojska Polskiego, Święta ZŻWP jest symboliczną pamięcią tych, którzy przelewali krew w obronie Ojczyzny lub zginęli podczas wykonywania zadań służbowych w czasie pokoju, a także tych którzy żołnierską służbą wypełniali żołnierski na chwale Ojczyzny.

Staramy się więc, przekazywać młodemu pokoleniu żołnierzy żołnierską prawdę o historii lat wojny i okupacji, bez względu na to, jaką drogą, i z jakiego kierunku szedł żołnierz do Ojczyzny, bo przecież żołnierska krew ma jedną cenę.

Te ponadczasowe wartości - miłość do Ojczyzny, honor i służba narodowi, czy poszanowanie symboli – motywują członków Związku do aktywnej pracy społecznej, krzewienia patriotyzmu, szczególnie wśród młodzieży, upowszechniania wiedzy i umiejętności na rzecz obronności państwa i poszanowania ustanowionych praw.

Stanowią o patriotyzmie członków Związku i ich oddaniu sprawie najwyższej, jaką jest Rzeczypospolita Polska.

Związkowy Poradnik Ceremonialny.

W 35. rocznicę powstania Związku Żołnierzy Wojska Polskiego, wprowadzony zostanie *"Poradnik Ceremonialny Związku Żołnierzy Wojska Polskiego"*. Jego pomysłodawcą jest kol. ppłk Zbigniew Kozłowski z Pomorskiej Organizacji Wojewódzkiej ZZWP, który dostrzegając potrzebę uporządkowania, ujednolicenia i wzbogacenia naszej wiedzy i praktyki, przedstawił swoje autorskie propozycje. Stanowiły one swoisty zaczyn i impuls do podjęcia działań nad jego opracowaniem.

Prezydium Zarządu Głównego ZZWP w toku dyskusji, zaaprobowało inicjatywę opracowania związkowego kodeksu. Miałby on, w sposób jasny i zrozumiały określać związkowe zasady udziału członków Związku w uroczystościach państwowych, wojskowych, patriotycznych i związkowych oraz w innych ważnych przedsięwzięciach, by godnie reprezentować nas Związek.

Opracowania powyższego dokumentu podjęła się komisja społeczna Zarządu Głównego Związku z jej przewodniczącym kol. płk Lechem Pietrzakiem, której pracami kierował ówczesny wiceprezes Zarządu Głównego ds Społecznych kol. płk dr Kazimierz Kolasa.

Poradnik jest nowatorskim opracowaniem Związku. Uwzględnione w nim zostały ustalenia *Ceremoniału Wojskowego Sił Zbrojnych RP – wyd. 2014 r.* oraz obowiązujące w Ministerstwie Obrony Narodowej dokumenty normatywno-prawne wg stanu na dzień 1 września 2015 roku.

W swej bogatej treści zawiera podstawowe informacje odnoszące się do symboliki państwowej, wojskowej i związkowej. Określa charakter i znaczenie uroczystości związkowych, systematyzuje sposoby ich organizowania i przeprowadzenia oraz nadaje im jednolitą formę organizacyjną. Stanowi zbiór zasad postępowania przez członków i instancje organizacyjne Związku, bowiem prezentuje obowiązujące zasady i reguły postępowania.

Stanowi pomocniczy materiał wzbogacający naszą wiedzę o symbolach Narodu i Państwa Polskiego, znaków i symboli Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej oraz Związku Żołnierzy Wojska Polskiego oraz określa podstawę prawną jej stosowania.

Treścią tych rozdziałów jest omówienie znaczenia symboliki, które uosabiają zaszczytne cnoty narodowe, żołnierskie i związkowe, takie jak: patriotyzm, siła ducha i podstawowa wartość członków Związku Żołnierzy Wojska Polskiego, zawartą w zawołaniu: "*Zawsze Wierni Ojczyźnie*", hasła umieszczonym na związkowych sztandarach, stanowiącą źródło kultu tradycji Związku, dumę z munduru, odznaki czy barwy, opartego na więzach koleżeństwa, współodpowiedzialności i zaufania do przełożonych.

Zdefiniowany został charakter uroczystości państwowych, wojskowych, patriotycznych i religijnych, organizowanych z okazji świąt państwowych, wojskowych, związkowych i religijnych, ważnych rocznic historycznych, wydarzeń oraz innych wydarzeń mających szczególne znaczenia dla obronności państwa.

Poczesne miejsce poświęcone zostało problematyce związanej z organizacją uroczystości: z okazji Święta Wojska Polskiego, świąt i uroczystości w Siłach Zbrojnych RP, uroczystości patriotycznych organizowanych z okazji rocznic historycznych lub innych wydarzeń mających istotne znaczenie dla państwa i narodu, czy danego regionu. Prezentując organizację uroczystości wojskowych i związkowych, organizowanych zgodnie z polską tradycją, zwyczajami i wymogami protokołu dyplomatycznego, ujednolicono zasady ich organizacji, które umożliwiają sprawne przeprowadzenie z uwzględnieniem przepisów zawartych w regulaminach Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej.

Z uwagi na uczestnictwo członków Związku w wielu uroczystościach organizowanych z okazji świąt państwowych, wojskowych, czy uroczystościach patriotycznych, poprzedzonych Mszami Świętymi i nabożeństwami odprawianymi w obiektach sakralnych lub polowych, a także religijnych z udziałem wojskowej asysty honorowej w obiektach sakralnych lub poza nimi (np. pogrzebów z asystą wojskową), zaprezentowano obowiązujące (zgodne z Ceremoniałem Wojskowym SZ RP) scenariusze i ustalenia organizacyjne.

Poczesne miejsce w "Poradniku" zajęło zaprezentowanie zasad organizacji uroczystości związkowych oraz omówienie zagadnień związanych z organizacją i przeprowadzeniem uroczystości np. wręczenia sztandaru instancjom organizacyjnym Związku (*Zarządom Wojewódzkim, Zarządom Rejonowym lub Kołom ZZWP*), lub innego rodzaju uroczystości związanych z nadaniem imienia, czy odsłonięcia tablicy pamiątkowej

(obelisku).

Autorzy "Poradnika" wykorzystując bogate doświadczenia naszych ogniw związkowych, przedstawili koncepcję zorganizowania uroczystości Święta Związku na szczeblu centralnym, wojewódzkim, czy rejonowym, a także Święta Koła połączonego z wręczeniem odznaczeń, czy uhonorowaniem wyróżnionych.

W osobnym rozdziale omówione zostały statutowe wyróżnienia ZŻWP oraz scenariusze uroczystości związanych z uhonorowaniem członków Związku.

W "Poradniku" przedstawione zostały zasady organizacji uroczystości pogrzebowych z udziałem wojskowej asysty honorowej, a także wymagane procedury zgodne z ustaleniami Ministerstwa Obrony Narodowej i wynikające z Ceremoniału Wojskowego wyd. 2014 r. Ponadto zaprezentowane zostały (wycinkowo) przepisy ubiorcze żołnierzy SZ RP oraz wzory ubiory związkowego, a także elementy musztry odnoszące się do chwytów sztandarem.

Określone w „Poradniku” wymogi nie ustalają w sposób arbitralny wszystkich szczegółów organizowanych uroczystości. W uzasadnionych przypadkach ich organizatorzy, w uzgodnieniu z dowódcą, który wystawia wojskową asystę honorową mogą wprowadzić zmiany wynikające przede wszystkim ze specyfiki jednostki (instytucji) wojskowej, miejsca i okoliczności realizowanych uroczystości, wykonywanych zadań szkoleniowych oraz możliwości i posiadanych środków.

Ważnym problemem dotyczącym działalności ogniw Związku (jako organizacji pozarządowej) jest współpraca z jednostkami i instytucjami wojskowymi, zgodnie z wymogami Ministerstwa Obrony Narodowej. W "Poradniku" omówione zostały zasady tejże współpracy oraz obowiązujące dokumenty.

"Związkowy Poradnik Ceremonialny" - stanowi ważną publikację ZŻWP, której istotnym przesłaniem jest kształtowanie postaw członków ZŻWP i ich rodzin. Odgrywa ważną rolę w wychowaniu patriotycznym środowisk Związku, jednoczy środowiska żołnierskie oraz umacnia poczucie więzi ze społeczeństwem. Spełnia rolę integrującą pośród organizacji pozarządowych i społecznych współpracujących ze Związkiem. Przeznaczony jest dla struktur organizacyjnych Związku Żołnierzy Wojska Polskiego, a także administracji publicznej i placówek oświatowych, kulturalnych, które zostały ustalone na podstawie powszechnie uznanych praktyk i doświadczeń urzędów państwowych, wojskowych, wyników dyskusji z udziałem przedstawicieli różnych szczebli administracji publicznej oraz specjalistów z dziedziny heraldyki i weksylogologii.

Opracowali:

płk Stanisław Kalski, płk Lech Pietrzak